

Strubben Kniphorstbosch

Wandelen in de prehistorie - 9 km

Terug naar toen

Bij iedere stap die u in Strubben Kniphorstbosch zet, past een verhaal uit het verleden. Al vijftig eeuwen lang wonen hier mensen. Vanwege de historische rijkdom is het gebied nu een archeologisch reservaat. U vindt er hunebedden en grafheuvels op uw weg door bos en heide. Ook in de natuur zelf weerklinkt de echo van onze voorouders. De grillige eiken in de noordelijke Strubben werden ooit afgeknabbeld door het vee van middeleeuwse boeren. Vandaag getuigen de knoestige boomstammen van een strijd om het bestaan.

Hunebed D8. Oorspronkelijk lagen hunebedden op open plekken in het landschap.

Wandeling door het verleden

Dit is een bijzondere wandeling, die u meevoert naar een ver verleden. In de Strubben Kniphorstbosch is een route van 9 kilometer uitgezet, vol met verhalen over de eerste bewoners van dit gebied. Ook kunt u de route verkorten tot 5 kilometer. Volg de paaltjes met de groene koppen. Vanuit het informatiecentrum Homanshof in Anloo (1) kunt u direct beginnen. Honden mogen aangelijnd mee.

Eerste bewoners

Het is moeilijk voor te stellen dat dit gebied ooit een open toendra was. Pas toen het na de ijstijd warmer werd, kon zich hier een bos ontwikkelen. In de late steentijd – ongeveer vijfduizend jaar geleden – kwamen de eerste bewoners. Ze hakten de bomen voor brandhout en bouw materiaal. Op de vrijgekomen

Strubben.

plekken ging men wonen en richtte er akkertjes in. Met het verdwijnen van de bossen verarmde de grond. Niets anders dan heide wilde er nog groeien. Pas veel later keerde het bos terug, dat deels werd aangeplant.

Knoestige eiken

Behalve prehistorische grafmonumenten valt er in de Strubben Kniphorstbosch nog meer te beleven uit vroegere tijden. In het noorden staan eeuwenoude eiken. Ze hebben een geschiedenis die net zo apart is als hun vorm. Als grenswachters markeren de bomen de middeleeuwse overgang tussen heidevelden en de akkers (essen). Op weg naar de heide lieten de boeren hun vee aan de eiken knabbelen. Daardoor kregen de bomen geen kans om uit te groeien. Het bleven stobben ofwel 'strubben': de term waaraan het gebied zijn naam ontleent. Pas nadat het vee de eiken met rust liet konden de bomen uitgroeien. Het lijken grillige 'reuzenstruiken'. Ga er eens onder staan en ontdek de besloten wereld van knoestige stammen, begroeid met mos.

Prehistorische grafmonumenten

Onderweg komt u twee hunebedden tegen: grote steenhopen die geheimzinnig tussen de bomen liggen. Eens zijn ze daar door mensen op elkaar gestapeld. Het was het Trechterbekervolk, die op deze manier hun doden begroef. Oorspronkelijk waren de hunebedden afgedekt met aarde. Later groef men ze uit en haalde een deel van de stenen weg. Deze werden bijvoorbeeld gebruikt als bouw materiaal en voor wegverharding en dijkverzwaring. Soms verdwenen hunebedden in zijn geheel. In de Strubben Kniphorstbosch lag in de buurt van hunebed D8 (5)

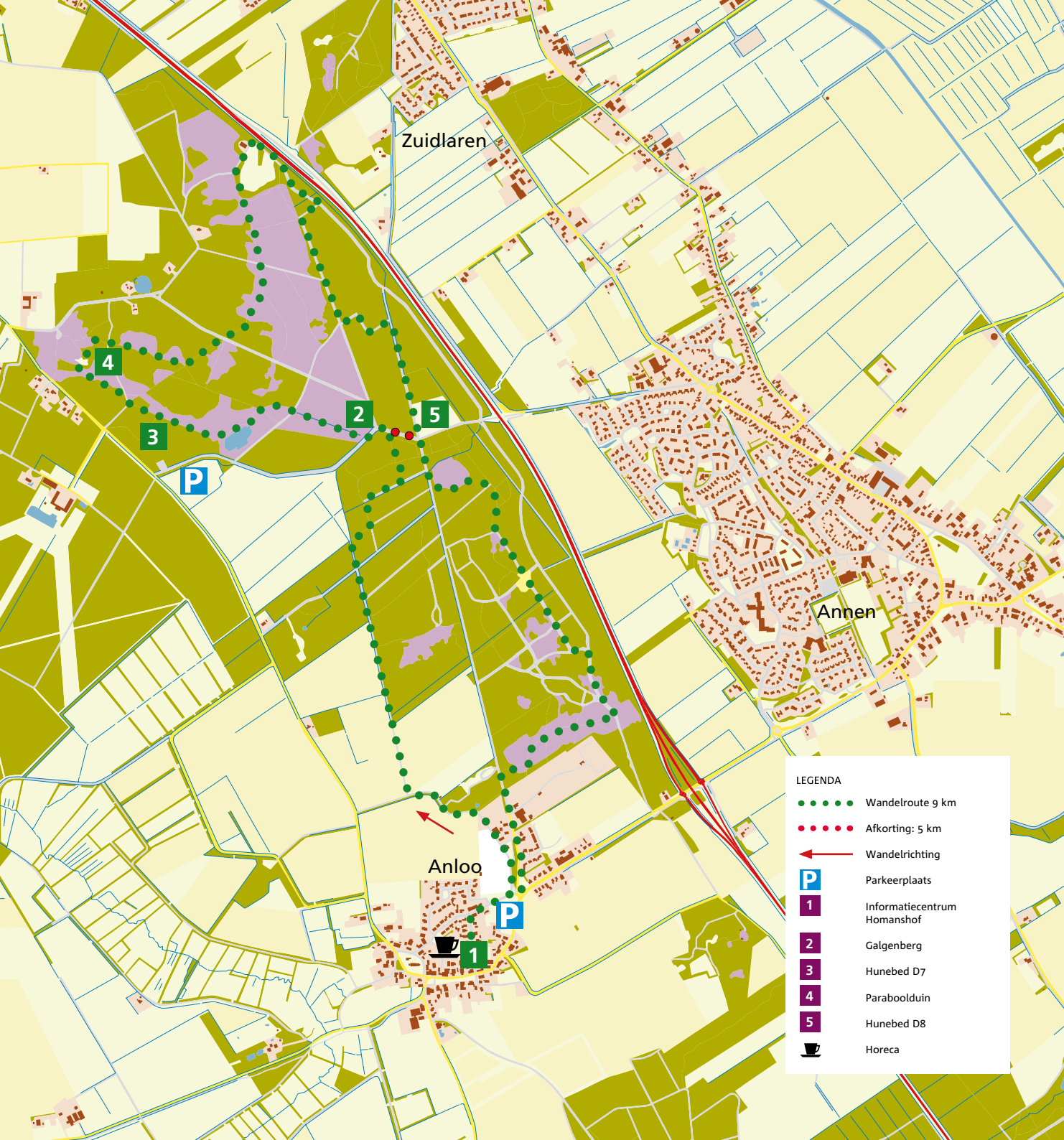
Men vermoedt dat grafheuvels behalve als begraafplaats ook werden gebruikt voor verering.

zo'n plek. Slechts een ondiepe glooiing in het landschap, bijna onopvallend, verraadde de plek die ooit een rustplaats voor de doden was.

Bijzondere heuvels

U zult merken dat het terrein van de Strubben Kniphorstbosch niet helemaal vlak is. Er komen bijzondere heuvels voor, die gemakkelijk opvallen door hun ronde, gelijkmatige vorm. Het zijn grafheuvels van zand en heideplaggen, door mensenhanden gemaakt. Na de hunebedden stapten de vroege Drentenaren over op dit soort heuvels als grafmonument. De oudste zijn zo'n drieduizend jaar geleden gemaakt. In jongere grafheuvels zijn urnen gevonden, met daarin het as van de doden. Waar groepen van deze heuveltjes bij elkaar liggen spreekt men van een urnenveld. Tot ongeveer vijfhonderd jaar

Zuidlaren

Annen

Anloo

LEGENDA

- Wandelroute 9 km
- Afkorting: 5 km
- ← Wandelrichting
- P Parkeerplaats
- 1 Informatiecentrum Homanshof
- 2 Galgenberg
- 3 Hunebed D7
- 4 Paraboolduin
- 5 Hunebed D8
- ☕ Horeca

voor onze jaartelling bleef deze wijze van begraven in gebruik.

Galgenberg

De route leidt u vlak langs de Galgenberg (2): een plek die de moeite waard is om even stil te blijven staan. De Galgenberg is een grafheuvel met een bijzonder verhaal. Ooit lag de heuvel opvallend in het open landschap, langs een belangrijke verkeersroute. Reizigers gebruikten hem als richtingwijzer. In de middeleeuwen werd er een galg op gezet. Opgeknoopte misdadigers dienden als waarschuwing voor wie deze route nam. Later is de galg verwijderd. De kei bovenop de heuvel is een 'markesteen' die de voormalige grenzen aangeeft tussen Anloo, Schipborg en Zuidlaren.

De Galgenberg is één van de zestig grafheuvels in Strubben Kniphorstbosch.

Paraboolduin

Ten zuiden van de es van Schipborg ligt een opvallend duin, in de vorm van een hoefijzer of parabool (4). Inmiddels is het duin begroeid, maar in de prehistorie was hier een open terrein. Vanwege de hoge ligging was het paraboolduin een opvallende plek voor grafheuvels. Die zijn er dan ook veel te vinden. Let eens op hoe de heuvels lichtgroen afsteken tegen de donkere kleuren van het omringende bos. Het is net alsof ze licht geven: een mysterieus erfgoed waar je stil van wordt.

Kniphorstbosch

Het zijn net soldaten die netjes in het gelid staan, de kaarsrechte beuken in het Kniphorstbosch. Lukt het om in uw eentje zo'n 'houten soldaat' te omarmen? De beuken werden aan het eind van de negentiende eeuw aangeplant, toen boeren de uitgemergelde heidevelden verkochten aan de rijke familie Kniphorst. Deze maakte er bos van. Het buitenhuis dat de familie er bouwde is afgebroken. Van de oorspronkelijke vijver resteert nu slechts een poel.

Toegangspoort

'De Homanshof' is één van de toegangspoorten van het Nationaal Park Drentsche Aa (www.drentscheaa.nl). Hier kunt u terecht voor meer informatie en voor routes die u kunt volgen. Adres: Lunsenhof 20, 9467 PM Anloo. Openingstijden: 1 april tot 31 oktober van 9.00 uur tot 17.00 uur / van 1 november tot 31 maart van 10.00 uur tot 17.00 uur. Op maandag gesloten.